

Nepřípustná jest změna stanov společenstva, dle které má veškerá činnost jeho býti rozšířena i na nečleny.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 1925 R I 324/25.

Obchodní soud v Praze Firm 19421.)

Rejstříkový soud zamítl žádost společenstva obsahující opověď změny stanov v tom směru, že účelem společenstva má býti prodávati zboží a opatrovati dodávky jeho nejen členům ale i nečlenům, pokud těmž živnostenskému odboru náleží. Vrchní soud stížnosti nevyhověl. Dovolací stížnost zůstala rovněž bez úspěchu.

Není tu podmínek § 16 nesp. pat. a proto stačí k důvodům nižších soudů dodati jen toto:

Dle § 1 zák. z 9./4. 1873 č. 70 ř. z. jest účelem společenstva podpora výdělků a hospodářství vlastních členů společným provozem podniku. Má tudíž směřovati veškerá činnost družstva výhradně ku prospěchu jeho členů.

Zamýšlenou změnou stanov má však býti činnost družstva zásadně rozšířena i na nečleny bez jakéhokoliv omezení, čili nečlenové mají býti účastnými výhod, jichž získáním pro členy bylo právě účelem družstva. To odporuje zřejmému pojmovému určení společenstva a proto právem oba nižší soudy zápis této změny stanov do obchodního rejstříku nepovolily.

Uvésti jest ještě, že praxe v této otázce kolísá (oproti rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni, jež připouštěla takové změny jsou i odchýlná jako ACI č. 1881, 1894, 2131, 2561, 2602 a jiné) a nemá nejvyšší soud příčiny, aby se uchýlil od zásady vyslovené ve svém rozhodnutí ze dne 4. července 1922 R I 779/22 (č. 1756 sbírky nej. s.).

-er.

Tím, že vyrovnávací dlužník, ač pohledávku věřitelovu sám v seznamu jmění uvedl jako spornou, neprotestoval při vyrovnávacím roku proti přiznání hlasovacího práva věřiteli, neuznal jeho pohledávky.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 26. května 1925 R I 407/25.

Obchodní soud v Praze Cg II 250/23.)

Ve sporu továrníka A proti bance B o 72.000 Kč odsoudil první soud žalovanou stranu dle prosby žalobní, ja toho mínění, že žalovaná strana tím, že v řízení vyrovnávacím k jejímu návrhu zavedeném neprotestovala proti udělení práva hlasovacího žalobci ohledně jeho pohledávky, tuto uznala.

Druhá stolice zrušila rozsudek pro neúplnost řízení, názor první stolice nesdílila.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu nevyhověl. Důvody: Jest rozhodnouti jen otázku, zda z počínání si žalované za vyrovnávacího řízení lze usuzovati, že uznala zažalovanou pohledávku. Otázku tu zodpověděl odvolací soud právem záporně, poukávajíc k tomu, že žalovaná již v návrhu na zavedení vyrovnávacího řízení v seznamu jmění označila žalobcovu pohledávku za spornou a že i za dalšího řízení na tomto stanovisku ničeho nezměnila.

Z okolností, že žalovaná neodporovala přiznání hlasovacího práva žalobci vyrovnávacím komisařem (§ 44 odst. 2 vyr. ž.) nelze dovozovati uznání žalobcovy pohledávky, označené žalovanou hned od původu za spornou, třeba že se co do přiznání hlasovacího práva jiným věřitelům výslovně byla ohradila.

Dlužno rozeznávati přiznání hlasovacího práva od uznání pravosti pohledávky. Právě tak, jako pohledávky, jimž bylo hlasovací právo přiznáno, nemusí býti ještě bezpodmínečně pravé, neboť o tom se ve vyrovnávacím řízení nerozhoduje, mohou naopak býti pohledávky, jimž hlasovací právo nebylo přiznáno, pravými. Nevyjádřila-li se tedy žalovaná při vyrovnávacím roku vůbec o pravosti pohledávky žalobcovy, nelze z toho usuzovati, že opustila své původní stanovisko a pohledávku uznala za pravou.

Rozhodnutí, zda žalobcová pohledávka jest po právu, ponechala žalovaná zahájenému již sporu, neboť jinak byla by v něm žalobní nárok uznala. Důvody, jež žalovanou přiměly, by neodporovala přiznání hlasovacího práva pro žalobcovu pohledávku, mohou býti různé a nemusilo to býti přesvědčení, že pohledávka ta jest pravou.

Rekurs je tedy bezpodstatný.

-er.

Složil-li společník do pokladny společnosti s r. obm. určitou částku peněz ku zvýšení kmenového vkladu s výhradou vypověditelnosti, může, pokud právoplatným usnesením valné hromady nepřevzal povinnost zvýšiti

svůj kmenový vklad, přeměnití zálohmo složený obnos v zápůjčku a stalo-li se tak, nesmí pak započísti tuto pohledávku na zvětšení závodní podíl.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 13. května 1925 Rv I 476/25.

Krajský soud v Litoměřicích Cg III 83/24.)

Společníci společnosti s ručením omezeným, v níž měl každý kmenový vklad 100.000 Kč ujednali všichni souhlasně ač nikoli ve formě předepsané, dne 18. května 1920, že zvýší každý svůj kmenový vklad o dalších 100.000 Kč. Jeden ze společníků B složil těchto dalších 100.000 Kč ihned vyhradil si ale při tom vypověditelnost tohoto dalšího vkladu a jeho zúrokování. Za nějaký čas později, totiž dne 12. srpna 1920 vida, že jiný společník zdráhá se zaplatiti ujednaný další kmenový vklad, prohlásil B oproti ostatním společníkům a jednateři společnosti, že svůj další vklad považuje za pohledávku a jednatel společnosti potvrdil mu skutečně příjem zmíněných 100.000 Kč jako pohledávku společnosti, z níž se mají platiti bankovní úroky a kterou lze vypovědět. Na to ale společníci na valné hromadě dne 25. listopadu 1920, osvědčené notářským spisem učinili usnesení, jímž každý z nich převzal zvýšený kmenový vklad částkou 100.000 Kč a usnesení to bylo napsáno do obchodního rejstříku. Dne 21. února 1921 vyhlášen byl na zmíněnou společnost s ruč. ob. konkurs a správce úpadečkové podstaty žaloval Ba na zaplacení 100.000 Kč s úroky od 21. února 1921 do konkursní podstaty. Žalovaný odíral placení jednak proto, že ujednání o vkladu dalších 100.000 Kč už splnil, poněvadž přeměna jeho na zápůjčku není platna a kdyby i platila, byl vklad další touto pohledávkou uhrazen, takže nově platiti povinen není.

První soud a v souhlase s ním i druhý žalobu zamítly. Nejvyšší soud odsoudil žalovaného ve smyslu žalobní prosby. Důvody:

Žalobní nárok opřen je o usnesení společníků učiněné na valné hromadě společnosti dne 25. listopadu 1920, osvědčené notářským spisem, jímž převzal žalovaný zvýšený kmenový vklad částkou 100.000 Kč jakožto podíl na něho připadající za účelem zvýšení kmenového jmění. Usnesení to stalo se účinným podle § 49 zák. ze 6./3. 1906 č. 58 ř. z. odst. 2., jakmile bylo zapsáno do obchodního rejstříku. Váže tudíž usnesení z 25./11. 1920 právně účinně žalovaného k splnění převzaté povinnosti a je vzhledem k § 83 konk. ř. oprávněn správce konkursní podstaty vymáhati na místě dřívějšího jednatele společnosti ono splnění na žalovaném.

Jde tu jediné o otázku, zda žalovaný je oprávněn započísti na částku 100.000 Kč, k jejíž složení jako kmenového vkladu se zavázal, částku stejně vysokou, kterou složil 18. května 1920, zejména zda započtení tomu není na závadu § 63 odst. 2. věta 2. zák.

Podle zjištění nižších soudů šlo se žalovaný s ostatními společníky společnosti X na jaře 1920 na zvýšení kmenového jmění, při čemž převzal povinnost složit 100.000 Kč. Tuto částku zaplatil do pokladny společnosti dne 18. května 1920 s výhradou zúročitelnosti a vypověditelnosti.

Odvolací soud upírá této výhradě účinnost dle § 63 odst. 6 zák., s tímto názorem ale nelze souhlasiti, ač právě tato výhrada je bez významu pro rozhodnutí sporu. Předpis ten vztahuje se totiž jediné na kmenové vklady, o nichž mluví § 6 zák., pokud pak jde o zvýšení kmenového jmění, § 52 zák. Ježto v tomto případě šlo právě jen o zvýšení, jest uvažovati o právním předpisu § 52 zák. Tento vyžaduje ke zvýšení kmenového jmění usnesení o změně smlouvy společenské, dále prohlášení o převzetí, osvědčené notářským spisem, splacení a konečně přihlášky k zápisu do obchodního rejstříku (§ 53). Jediné částky tímto způsobem usnesené, převzaté a splacené je pokládati za kmenové vklady, na něž vztahují se předpisy §§ 63 a 82 zák., ne však částky dané předem jaksi zálohou na budoucí kmenové vklady, o nichž nestalo se ještě platné usnesení. Splacení takovýchto částek nemá jiného významu, než že za určitých okolností lze je započísti na kmenové vklady později ujednané. Zákon toho sice výslovně nepraví, ale vysvětlivky k vládnímu návrhu přiznávají za určitých podmínek započítatelnost předběžnému placení na kmenový vklad do tohoto. Z toho jest usouditi jediné, že lze do vkladu započítati splátky činěné před usnesením výslovně jako placení předem na kmenový vklad. Avšak ani z těchto vysvětlivek nelze vyčísti správnost názoru, že by na toto placení předem bylo vztahovati předpisy zákona určené jediné pro vklady, o nichž zákon mluví výslovně jako o kmenových vkladech. Započítatelnost a totožnost s vkladem jsou různé pojmy.